

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatvs
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 6. Curam proficiendi conuenire non solùm incipientibus, sed etiam
proficientibus & perfectis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

PROFECTV SPIRITVALLI. 45

subtrahat, ac denique omnibus gratie
ornamentis spoliet, detrudat pro ingra-
tiani meritis ad eas penas, quas pro
merito seruus inutilis, qui cum talento
accepto negotiari noluit, cui Domi-
nus iussit talentum, æternisq; tene-
bris eum in prædam abiecit.

CAPVT VI.

CYRAM IN VIRTUTE PROFICI-

*antè conuenire non solum incipien-
sibus, sed etiam proficientibus
& perfectis.*

POSSET fortè aliquis in eam incli-
nare sententiam, vt arbitretur pro-
ficiendi studium ijs tantum neces-
sario incumbere, qui initium fecerunt
Deo seruendi: sed non est ita, cum ad
omnes præsertim fideles id pertineat. i-
mò quo quis maiori studio profectus
faciendi ardet, hoc perfectionem in
omni virtute maiorè se affecutum
demonstrat, hi siquidem sunt qui sum-
ma quadam fame & siti proficiendi
laborant, qui omnia media & remedia
indagant nõ solum legibus præcepta,
vt de fugiendo quouis genere pecca-
torum, de obseruatione Decalogi dili-
gèti

genti & sedula, verum etiam libera & per modum consilij proposita, ut coeius ad culmen perfectionis attingant. Etenim, quamuis verum sit homines sanctos cognoscere suum in vi vite profectum, nunc quia, ut habet S. GREG.

Greg. l. 25. p. 107. c. 6.

GORIVS, quotidie vitam suam suspecti examinant, & mores preteritis conferentes, deprehendunt se a multis peccatis, & animi perturbationibus liberatos, virtutum quoque opera tam interna, quam externa magis promptius, quam alias, cum & virtutes & vires spirituales abessent, existeret.

Greg. 2.

Nunc etiam, quia sancti agnoscunt quor quantisque donis celestibus a Deo genati sint. (auctore enim spiritu sancto norunt que a Deo illis donata sunt teste Apostolo) Inter quae dona non minimum locum tenet, ardens in proficiendo desiderium, non tamen idcirco plaris se aestimant, quam prius, sed potius minoris, maiorisque contemptu seipos persequitur, & in dies maioru zelo ad perfectionem aspirant.

CAUSA huius rei est: quod quo homines pii & sancti maiores processu in virtute faciunt, hoc a Deo plus lucis accipiunt

PROFECTV SPIRITVALI. 47

accipiunt ad agnoscendos defectus
 suos, eorumque grauitatem, quam an-
 te non cognoscebant. Et quemadmo-
 dum hominis vilitas & miseria est im-
 mensa quaedam abyssus, eo quod ob-
 noxius sit peccato, & de nihilo conditus,
 sic magis n agisque proficit in cognos-
 cenda vilitate sua atque miseria, ipse quoque
 nihil quo lex parte sua habet. Et sicut
 proficiendo in virtute, amplius quoque
 proficit in sui contemptu, sic quo ad
 sanctitatem maiorem prouenit, hoc
 humilior de se sentit, ita affirmat S. Greg. lib 9
 GREG. RVS non semel cum scribitur c. 19.
 seruus Dei, quo per bona opera propin-
 quiores fiunt Deo, hoc ceteris an. ma. 21. c. 1. sic
 eduz maculis conuictis, & tuam indige +
 mitatem, quoque amplius semetipsum ar-
 guere & abominari, non solum prop-
 ter defectus & lapsum suos, quos ani-
 maduertit, sed etiam, quia pro se no. ut
 multas reate noxas, quas solus DEVS
 in implicitis cognoscat. Qua etiam de causa, Greg 5.
 ut idem sanctus Doctor perhibet, p. 6. m. 6. 7.
 ordinavit DEVS, ut seruus sui perfecta
 obsequie praediti, contra sua voluta. e adhi-
 beantur Ecclesie gubernaculo, cogin-
 tuque conuersari cum proximis, ut du
 C 6 alios

42 TRACTATUS DE

alios ad perfectionem verbo et exemplo
cohortantur, in suorum defectum no-
titiā veniant, atque ita & melius se
cognoscant, & submissius de se sentiant.
Vnde saepe numero fit, ut ubi se exalti-
mabant maximam pietatis iacturam
facturos, & demolituros qui quid an-
tē edificassent, tibi misericordiae diuinae
beneficio accessionem magnam faciant
ad virtutes, & bonis spiritalibus supra
modum locupletentur.

AD HÆC eiusdem lucis benefi-
cio, uti augeat profectus in sanctis sic
elarius potentiam & bonitatem Deo in-
finitam omniaque eius attributa & per-
fectiones, ac quanto honore & reueren-
tia dignus sit, agnoscunt. Vnde sequi-
tur, ut se quodque accuratius cognos-
cant, & humilius de se deinceps sen-
tiant, quandoquidem liquidius cer-
nunt, quam longe ab sint a perfectione,
quam habere debent, quod quod Deo
cum dignitate & fructu spiritali serui-

Aug. l. de
Epir. & lit.
c. 56.

re concupiscunt, id est AUGUSTINVS
significare voluit, cum scripsit: Multi
in hac vita ille profecit, qui quam longē
sit a perfectione iustitiae proficienda cog-
nouit. Vnde fit, quod tam parui se faci-
ant,

49 PROPECTV SP/RITVALI.

nant, ve se tanquam puluerem terræ des-
 piciant, quemadmodū conficitur S.
 GREGORIUS, dum ait sanctos ho-
 mines quo in cognitione Dei amplius
 proficiunt, hoc plus se contemnere,
 haud secus quasi nihil essent, vel prope
 modum nihil.
 HNC verò etiā id sequitur, pios, dū
 plus proficiūt, maiore potè desiderio
 flagitare structum faciendi, tū quia per-
 fectius cognoscunt se esse ad id obliga-
 tos, tū quia vires ampliores in eam
 rem adepti sunt à Deo, cui intelligunt
 nihil conatum suum esse grauissimū.
 Et enim, cum, quales homo iustus non
 stent in studio proficiendi in Dei ser-
 uitiū, quī puris animæ suæ oculis &
 bonitatem Dei bonitatem, & misericor-
 diae maximæ testimonia, & eximi-
 am amorem, quo se prosequitur, per-
 spiciunt, qui se in hoc studio incredibile
 conciliare voluptatē diuinæ. Clemen-
 ter, dōq; vobis, quo constantius
 in eadem voluntate persistit. Quomo-
 do non conetur omnem lapidem mo-
 uere, ut seipsum Dei ad perfectionē omniū
 virtutum consequendam, qui potest

Greg lib.
 25 mor. 8.
 2.

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

90 TRACTATUS DE

claro & presenti iudicio, omni animi
perturbatione exclusa plene estimare
valorem vel unius gradus in amore di
uino? neque enim precium eius aliud
est, quam ipse DEVS, quem amore ac
quirimus, & amore possidemus. Dein
de, qui non ignorat hunc amorem esse
thelaurum infinitum, omnis mens,
limitumque experientiam, cum amore
Dei nullus sit modus, neque mensurat
Et qui scit, quomodo virtutum se hodie plus
profecerit, hoc maiorem in amore deo
accessionem faciat, ac proinde firmius
per gratiam & gloriam deo perfruatur,
quem beneficiorum amoris possidemus?
Qui oculi, talia contuentes, non dele
ctentur tanta pulchritudine? Quod eos
hæc sentiens, & degustans, non ardeat
tantum boni desiderio?

Psal 76.

EGREGIUS hunc profectus spiri
tus prouentum intelligebat sanctus rex
David, cum diceret: *Et dixi, numquam
sibi hæc mirata dedit a excelsis. Ille post
multos annos in supereris exactos,
cum sedulo diuina beneficia sibi colla
ta perpenderit, occasionesque quas ha
beret numen diuinum colendum
tandem ingenti animo & fiducia hinc
decer-*

PROFECTV SPIRITVALI 32

decernit à nouo inchoare vetera pieta-
lis officia, nouoq; ardore perficere, ac
simul ingenuè confitetur hoc studiū
suum nō à se, sed à sola potenti manu
DEI proficisci. Multos annos impen-
derat in seruitio diuino, & tamen iam
fateretur se primū incipere: nam vt in
hac verba Ambrosius Ansbertus scri-
bit, profectus in virtute, quem faciunt
electi, non est aliud quam initium ser-
uendi DEO, & quotidie dicantur inci-
pere, quia omnibus temporis momen-
tis virtutem virtuti solent adiungere.
MILTRES boni, ubi semel initium
fecerint congregandi cum hoste, etiā
si hostem irruere videant, terga non
vertunt, sed pergunt fortiter dimicare,
quamdiu præsidia sociorum non de-
sunt, & spes maiorum affulget spoli-
orum. Nautæ quoque dum mare trā-
mittunt, contra aestuos & oblectates
fluctus cursum suum retinēt, donec in
portum tranquillū perueniant. si id
homines factū ob caducam & tē-
poralium rerum quietū, quanto
æquius, semper DEI qui iter celeste in-
gressi sunt, nullis difficultatibus arum
sue reuocari ab insituto semel cursu
de-

*Ansb. in v.
12. Apocah.*

bent, sed potius de virtute in virtutem
 progressum continenter facere, cum
 adiutorem habeant. CHRISTVM
 verum Deum, qui suppeditet vires ad
 iter cōtinuandum, merita quoque sua
 passionis offerat in quibus confidant.
 Deinde auxiliares habeant omnes
 sanctos qui pro ipsis intercedant, deni-
 que firmissima maximaque spe nūctus
 victoriae, & praemij celestis omnibus
 victoribus promissi.

A Equum & iustum est, ut ducem es-
 in te sequamur S. Paulum Apostolū,
 qui post tantos labores pro religione
 Christiana propaganda exantiaros,
 post tot merita in caelis collecta, tamen
 nihil illa pendenda putavit, ut aspira-
 re posset ad sublimiora ita enim alicu-
 bi loquitur *Fratres, ego me nō arbitror
 comprehendisse Vnum autem: quae quae
 dem retro sunt obliuiscens, ad ea vero,
 quae sunt priora extendens in eipsum, ad
 destinatum persequor, ad brauium
 superna vocationis DEI. Quae retro
 sunt, inquit B. CHRYSO. T. appellat
 praeterita vita bona opera priora vero
 vocat opera deinceps à se ad gloriam
 dei futura, ut hac ratione se iustam
 met*

Philip. 3.

*Chrysostomus
 3. ad Phil.*

PROFECTV SPIRITVALI. 33

met ad reliquum vitæ tempus maiore
& ardentiorē studio transigendum,
eōq; magis, quo à meta & brauiō pro-
pius aberat, & certior spes affulgebat
palmæ celestis aliquando confecto vi-
tæ curriculo obinendæ.

ATQ; hæc sunt rationes, quæ vehe-
menter commouere possunt omnium
seruorum DEI animos, tum incipien-
tium, tum etiam eorum qui in cultu
pietatis maximum progressum fece-
runt, dunt tamen & nonnullæ aliæ ra-
tiones, his pessimiles, quas summam
hic perstringemus. Eas sanè æquum
est, ut omnes sedulo perpendamus, ut
vi & efficacitate earundem animati im-
pigeri in profectu promouendo persi-
stamus. Principio ergo cum, Deus sit is
qui est, hoc est maiestatis bonitatisq;
immensæ, totaq; perfectione sua infi-
nitus, merito illi quoq; debetur infini-
tus cultus, infinitusque honor & glo-
ria. Cum autem tantum cultum, tan-
tumque honorem illi deferre non pos-
sumus, neque enim capaces sumus
virtutis infinitæ, prorsus æquum est,
ut quicquid seruitij & gloriæ pro vir-
tutibus nostris possumus, contenti-
er vi-
sibus

ribus ab ipso DEO nobis concessis, illius maiestati deferamus, atque ideo in dies illi noua officia, nouosq; honores cum omnium virtutum incremento exhibere conemur.

AMOR, quo Deus nos amat, & ab eterno amauit infinitus est, quis hic amor est ipsa diuina essentia, & rationi- taque admodum consentaneum est, ut quoniam amorem infinitum illi re- pendere non possumus, saltem amorem non coerceamus certis limitibus, sed in dies eundem exercitio gratiarum bo- norumque operum augeamus, & qua- si carbonibus accendamus, quibus di- uini amoris flamma accendi & conser- uari solet. Præterea cum beneficia ex hoc infinito amoris fonte profecta sint magnitudine immentia, & multiplici- ter innumerabilia, singularem autem beneficium nostræ redemptionis, quo omnia opera à Christo facta, omnia uerba ab eo enunciata, omnes pæna- pro nobis tolerata, ac deniq; omnia gratiæ, spiritualiumq; charismatum do- na comprehenduntur; extra omnem controuersiam est, non posse nos dig- nas tantis beneficijs gratias rependere.

PROFECTV SPIRITVALI. 55

ae proinde æquissimum est, ut saltem
quantas animi nostri capere possunt
gratias referamus, beneficia accepta
semper bene vsurpando, & fructum
aliquem salutarem ex eis eliciendo, de-
inde diuini eius mandatis ac con-
silijs obsequendo, hæc enim est gra-
tissimum actio & satisfactio, quam ab
omnibus profectus sui studiosis postu-
lat. Et quoniam quicquid hactenus
a nobis factum est, exiguum quid-
dam est, si conferatur cum digni-
tate meritorum, iure exigere quo-
tue, ut quotidie in bonorum
istorum beneficiorum vni de opte cep-
torum consiliorumque obseruatione
incrementum sumamus.

Divs adhuc lege sua sanctis-
sima tantam animi puritatem, cor-
disque munditiam nobis imperat,
nempe ut nulla eam vel de huius vel
venialis culpa inquinemus, quan-
tam certe, quæ in herbis nostris
refluere non possumus, quis
seu audeat dicere se immungra-
mab omni sordis peccati? Quare mi-
nimum conari debemus, ut saltem in
singulos dies, quoad fieri potest, animam
nostram

nostram, à peccatis in quæ fortè inci-
 mus per poenitentiam expurgemus,
 reseruando propositum per studium
 & feruorem bonorum operum de cæ-
 tero diligentius omnis generis peccata
 fugiendi.

GRAT Ætiam internæ venustas
 & dignitas, quam in hac vita, bonorū
 operum exercitatione ab eadem ipsa
 gratia profecta, consequimur, tantū pro-
 tij est, vt verbis exprimi nequeat: præ-
 mium quoq; gloriæ, quod bonorum
 operū merito in vita æterna debetur,
 tam nobile est & sublime, vt omnem
 humanam intelligentiam longissime
 excedat. Vera igitur prudentia & sapi-
 entia extorquet à nobis, vt cum sollici-
 tudine quotidie in bonis operibus pro-
 ficiamus, bonaq; vitæ merita ardentibus
 desiderijs Deo placendi multiplice-
 mus: vt sic maior in nobis ad gratiam
 diuinam accessio fiat, quæ locupletet
 & exornet animam nostram, remune-
 rationemq; æternæ gloriæ cumulat or-
 rem reddat, cuius beneficio & Deum
 amplius glorificabimus & perfectius
 conspectu eius in cælo, proficiemus.

Tempus siquidem huius vitæ, in quo
 lolo

PROFECTV SPIRITVALI. 57

solo mereri aliquid possumus, breue est, & hora mortis quæ omnē merendi facultatem abscindit, tam incerta & anceps est, vt merito maximam iacturam fecisse dicendus sit, qui vel minima temporis particulam sine aliquo boni operis fructu transmiserit, quādo quidem quolibet puncto temporis bene impeti gratiæ acceptæ thesauros ipsamq; gloriam æternam adaugere possumus.

CAPVT VII.

Quam necessaria & salutaris sit doctrina de progressu in dies faciendo in vita pie sanctæq; inchoata.

QUISQVIS probè cognouerit, quam necessarium sit ijs, qui DEO seruire eceperunt, proficiendi studium, quam gratum sit diuinæ maiestati, quamq; Ecclesiæ sanctæ fructuosum, facile intelligit quam necessaria quoque & salutaris sit doctrina de eodem argumento instituta. Neque enim dubium est, summè necessarium esse atque vtile, siue viuissimis sermonibus, siue libris scriptis fideles exhortari vt à peccatis mortalibus abstineant.